

Անբաւարար է զուտ բանաստեղծական բաժինը՝ այս ասպարէզը հեղինակին աւելի փշոտ է երեւում: Բանաստեղծական ոճի հւ գարձուածների մէջ զգալի են նեղիչ կաշկանդումներ. հեղինակի ընդհանրապէս ճոխ եւ հարուստ բառամթերքին պակասում է բարձրաթուիչ եւ ազատ սլացումը: Շինուածքի նիւթական վայելչութեան պիտի միախառնել առաւելապէս նաեւ բանահիւսութեան գեղեցկութիւնը: Այդ դէպքում յաղթանակը լիովին է:

Մի բան սակայն անըմբռնելի է՝ թէ ինչո՞ւ հեղինակը իր ձեռնարկը «Այգեստան» է անուանել: «Այգեստան» — արդեօք չէ՞ նշանակում այգիների, բուրակէտ ծաղիկների մի աշխարհ, պտուղների ու թռչունների երանելի մի երկիր: Եթէ այո՞, ապա թիւրիմացութեան արդիւնք է թերեւս «Այգեստան» անուանել մի գիրք, որի էջերում այգիների փոխարէն գերեզմաններն են ծաղկել, եւ որի տողերից՝ կարմիր պտուղների եւ թռչունների փոխարէն, արիւնն եւ մանուկներն են աղաղակում լպիրշ անարգաբութեան դէմ: Արդ՝ քանի որ գիրքը իր առաջին մասում ծայրէ ի ծայր թրքական վայրագութիւններն է ի վեր հանում եւ դատափետում, իսկ երկրորդ մասում հայ տարագրութեան ողբալի պատկերներն է տալիս. էլ ինչո՞ւ «Այգեստան»...

Յ. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ

3. ԹԵՂՈՂԻԿ, «Ամէնուն Տարեցոյցը» 1921, ԺՆ. տարի, տպ. Մ. Յովակիմեան: Կ. Պոլիս, էջ 400: Գինն՝ 16 Փր.:

Բոլոր վարդի — ծաղկանց թագուհւոյն՝ հաճելի է ամէնուս, բոլոր թէոգիկի տարեցոյցին — տարեցոյցներու թագուհւոյն՝ ցանկալի է գրասէրներուս: Նիւթերու առատութիւնը, պէսպիսութիւնը, բնիկ ազգային նկարագիրն՝ որուն մէջ ամէնէն աւելի կը փայլի ան, ստուգիւ ըզձալի կ'ընեն թէոգիկի հրատարակութիւնն ամէն հայ սրտի, ու փափաքելի միշտ «համով հոտով», միշտ «ընդուն ու բեղուն» տարեցոյցիս յարատեւ գոյութիւնը: Աչքի կը զարնեն մասնաւորապէս շահեկան անտիպ էջեր նախատակ ու վերապրող գրչի վաստակաւորներէն. Հայ կեանքի անձեր ու անցքեր. Յակոբ Նացիր անձն իմ խղճալի (էջ 17—19). բնաշխարհիկ տեսարաններ՝ որոնցմէ կ'արժէ յիշատակել Խախոյի եւ Էօշքի վանուց ցարդ անտիպ մնացած աւերակները (էջ 194 եւ 195):

Ինչպէս հերու, այս անգամ ալ կը յեղյեղեմ տօնացոյց բարեկարգելու ինդիւրն՝ յապաւմամբ. եւ յաւելուածով, Ղ. օ. վեց ընկրուցն որք ի Տէր-Զօր կատարեցան: — Բայց Թէոգիկի պէտք է հիւրընկալել իւր էջերուն մէջ արտասահմանի հայ մամուլն ալ եւ ոչ թէ բաւականաւ Կ. Պոլսոյ հայ թերթերով. միթէ Տարեցոյցն «ամէնուն», չէ՞. ինչո՞ւ միայն հայրենիքով սահմանափակուիլ: Ափսոս որ սոյն. հրատարակութեան մէջ կը պակսի նաեւ կարեւոր բաժին մը, — ցանկ մը նիւթերուն կամ լաւագոյն անուանացոյցակ մը, որուն չգոյութիւնը կը յօգնեցնէ պրպտող ձեռքերն, ու գոգցես իբրեւ փոշ անբաժին եղած է թագուհի Տարեցոյցիս ստուար հատորներէն: Երկու կէտերս կը յանձնէինք մեղուաշան Թէոգիկի ուշագրութեան. գովելի եռանդը կը յուսանք անտես պիտի չընէ առաջարկ մը որ կը հայի իւր սրտի հատորին — Տարեցոյցին առաւել կատարելութեան:

Հ. Ռ. ՐՕՍՏԱՆ

ԱՅԻՆԻԱՅԻՔ

Պ. Մեսրոպ Սէթ կը գնահատուի — Կալկաթայի The Englishman եւ The New-Empire թերթերուն մէջ հաճոյքով կը կարդանք եւ պարծանքով կ'արձանագրենք այս տեղ թէ Պ. Մեսրոպ Սէթ, հնդկահայութեան գրական նշանաւորագոյն դէմքը, իր հեղինակած History of the Armenians in India համալրուած ուսումնասիրութեան իւր վարձատրութիւն լոնտոնի «Մեծն Բրիտանիայի եւ Իռլանդիայի թագաւորական ասիական ընկերութեան», (Member of the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland) Անդամ ընտրուած է: Համակրելի գիտնականը 1894էն ի վեր վարէ Կալկաթայի Համալսարանին մէջ դասական հայերէնի քննիչի պաշտօնը. 1897ին աւանուած է «Բենգալայի ասիական ընկերութեան», Անդամ, նոյնպէս 1910ին՝ «Կալկաթայի պատմական ընկերութեան», պէս նաեւ 1918ին Անդամ «գեղարուեստի արքունական ընկերութեան»: Մեր համակրելի բարեկամին այս նոր տիտղոսը կը մեզի խնդակցութիւն եւ հիացմունք:

ԴՄԻՐԱՅԻՔ

ՀԱՅԿԱՅԻՆ ԳԻՒՆՆԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ, ՄԻՒԹԱՐԵԱՆ ՏԳԱՐԱՆ